

Això de les actituds (lingüístiques), ¿de què va?

LLORENÇ COMAJOAN I EVA GOMÀRIZ

És final de curs i dues mestres són a la sala de professors d'una escola. Estan fent temps mentre esperen que la resta de companys arribin a l'última reunió de l'any...

Uf, quina sort, que ja s'acaba el curs. Un cop més, n'hem sortit vives. ¿Quin curs t'ha tocat l'any que ve?

—Sisè de primària. Estic contenta, perquè no l'he fet mai i a sisè ja no són tan petits.

—Sí, no està malament. És un bon curs per veure fins on arriben els nostres nois i noies al final de primària. Esperem que a secundària la cosa continuï igual de bé. Amb el canvi d'edat, d'escola i d'amics, tot canvia. Tot depèn del *plan* que portin...

—Sí, tot és una qüestió d'actituds.

—Actituds, actituds... Tothom en parla, ¿però tu creus que és tan important, això de les actituds?

—Ostres, no em diguis que no saps de què van... Si el currículum en va ple!

—¿El currículum?

—Sí, mira, surt pertot arreu —apunta a la pantalla de l'ordinador—. Aquí, en la definició de les competències bàsiques, diu: «La finalitat de l'educació és aconseguir que els nois i les noies adquireixin les eines necessàries per entendre el món en què estan creixent i que els guïïn en el seu actuar; posar les bases perquè esdevinguin persones capaces d'intervenir activament i crítica en la societat plural, diversa, i en continu canvi, que els ha tocat viure. A més de desenvolupar els coneixements, capacitats, habilitats i actituds (el saber, saber fer, saber ser i saber estar) necessaris, els nois i les noies han d'aprendre a mobilitzar tots aquests recursos personals (saber actuar) per assolir la realització personal i esdevenir així perso-

nes responsables, autònomes i integrades socialment...».¹

—Sí, d'acord, jo també ho he llegit moltes vegades, però continuo sense saber què són les actituds...

—A veure... l'any passat vaig anar a una sessió que feien a la Universitat de Vic sobre les actituds i, si no recordo malament, ens van explicar que el concepte *actitud* s'usa des de temps de Plató i Darwin i en camps tan amplis com la psicologia, la sociologia i la lingüística...

—Plató i Darwin! Que interessant... ¿I a què es refereix?

—Doncs té a veure amb les predisposicions que tenim les persones cap a les coses.

tens amb la gent, la visió de la cultura que s'associa amb la llengua i l'esforç que poses a aprendre la llengua.

—Ja veig per on vas. Evidentment això deu tenir alguna cosa a veure amb els nouvinguts. Sempre acabem parlant del mateix!

—Lògicament. És natural que en parlem, ja que l'impacte de l'arribada de tants nens i nenes d'altres cultures és molt gran.

—Ara em diràs que les actituds i els nouvinguts estan relacionats. Potser sí que és veritat que alguns nois i noies d'algunes cultures no tenen, com t'ho diria, gaire bona actitud a l'hora d'aprendre el català...

—No siguis tan políticament correcta! Sovint es diu que els alumnes llatinoamericans tenen una actitud negativa cap al català perquè ja saben castellà, però això no és ben bé veritat, ja que depèn molt d'altres factors.

—¿Què vols dir?

—Doncs que usin o no la llengua depèn de la família, de la llengua que parlen a casa i que han sentit des de sempre, de la feina dels pares, dels nivells socioeconòmic i cultural, del que senten a dir sobre el català, de la llengua d'escolarització, dels anys que fa que van arribar aquí...⁶

—M'has convençut. ¿Em passes els correus electrònics de què em parlaves?

—Sí, apunta: llorenc.comajoan@uvic.cat i egomàriz@ub.edu.

—I abans que no arribi tothom... si vull incorporar algun tema d'actituds a la classe de llengua, ¿puc fer servir algun material?

—Sí, ja n'hi ha alguns: sobretot llibres d'activitats sobre diversitat lingüística pensats per a l'alumnat de primària i secundària,⁷ però encara cal fer molta més feina. O sigui, que si t'avorreixes aquest estiu... ja ho saps!

—Doncs parlaré amb ells i em posaré les piles!

—Molt ben fet! Mentrestant, però, pots llegir alguns articles... De fet, a l'agenda tinc apuntada la llista d'alguns dels articles que ens van dir que eren més importants... —Li passa l'agenda oberta.

—Moltes gràcies!

—Vinga, que ja comença la reunió. Si no ens veiem, bon estiu i bona actitud!

NOTES

1. DEPARTAMENT D'EDUCACIÓ. GENERALITAT DE CATALUNYA. *Curriculum de primària* (2007).

<http://www.xtec.cat/estudis/primaria/nou_curriculum_pri.htm>

2. BAKER, C. (1992). *Attitudes and language*. Clevedon: Multilingual Matters. MALLART, J. (2009). «Fonamentació didàctica de la motivació a l'àmbit de les llengües» a *Revista Catalana de Pedagogia*, 6, pàg. 105-109.

3. PINTRICH, P.; SCHUNK, D. (2006). *Motivación en contextos educativos: Teoría, investigación y aplicaciones*. Madrid: Pearson.

4. CARBONELL, F. (2006). *Lacollida*. Vic: Eumo. CONSELL COMARCAL DEL VALLÈS OCCIDENTAL. (2008). *Manual pràctic per combatre prejudicis i rumors sobre la diversitat ètnica*. Terrassa: Consell Comarcal del Vallès Occidental. En línia:

<http://www.ccvoc.org/ccvoc2/recursos/recursos/manual_prejudicis_rumors_.pdf>

5. DÖRNYEI, Z. (2008). *Estratègies de motivació a l'aula*. Barcelona: Editorial UOC. DÖRNYEI, Z. (2001). *Teaching and researching motivation*. Nova York: Pearson.

6. GOMÀRIZ, E.; COMAJOAN, L. (2008). «Language attitudes toward Catalan, Spanish, and English: relationship between language attitude, competence, and immigrant status». 17 *Sociolinguistics Symposium*. Amsterdam, 3-5 de abril de 2008. COMAJOAN, L., GOMÀRIZ, E. (2007) «Actituds lingüístiques entre l'alumnat autòcton i nouvingut a la ciutat de Vic i repercussions en els usos interpersonals». *XV Col·loqui Lingüístic de la Universitat de Barcelona*. Barcelona, 19 de novembre de 2007. HUGUET, À.; JANÉS, J. (2005). «Niños inmigrantes en sociedades bilingües. Las actitudes ante las lenguas por parte de los escolares recién llegados a Cataluña». *Cultura y Educación*, 17 (4), pàg. 309-312. HUGUET, À.; GONZÁLEZ, A. (2004). *Actitudes lingüísticas, lengua familiar y enseñanza de la lengua minoritaria*. Barcelona: Horsori Editorial. [Cuadernos para el análisis; 16].

HUGUET, À.; LLURDA, E. (2001). «Language attitudes of school children in two Catalan/Spanish bilingual communities». *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 4 (4), pàg. 267-282.

LASAGABASTER, D. (2003). *Trilingüismo en la enseñanza. Actitudes hacia la lengua minoritaria, la mayoritaria y la extranjera*. Lleida: Milenio. LASAGABASTER, D.; HUGUET, À. (2007) *Multilingualism in European Bilingual Contexts. Language use and attitudes*. Clevedon: Multilingual Matters.

7. BARRIERS, M. [ET AL.] (2000). *Quadern ESO de la diversitat lingüística*. Barcelona: Octaedro. CONSELL COMARCAL DEL VALLÈS OCCIDENTAL. (2009). *Material didàctic complementari a l'exposició itinerant per combatre prejudicis i rumors sobre la diversitat*. En línia: <http://www.migracat.cat/document/800f0e4c59bf4b6.pdf>. GELA (2003). *La carpeta de la diversitat lingüística: educació primària, 1r cicle, 2n cicle, 3r cicle*. Barcelona: Octaedro. JUNYENT, M. C. (1999). *La diversitat lingüística: didàctica i recorregut de les llengües del món*. Barcelona: Octaedro. PRUNÉS, A.; PÉREZ, M.; GONZÁLEZ, A.; FELIP, L. (2008). *Waramurungundi: la sostenibilitat i la diversitat lingüístiques a l'aula*. Barcelona: Rosa Sensat. Vilà

LLORENÇ COMAJOAN

és professor del Departament de Filologia de la Universitat de Vic

EVA GOMÀRIZ AURÓ

és professora de la UB i membre de la xarxa CRISCAT-IEC